

Vaggeryds kommun
info@vaggeryd.se

Upphävande av allmänna lokala ordningsföreskrifter för Vaggeryds kommun

Beslut

Länsstyrelsen upphäver 18 a § och 18 b § i allmänna lokala ordningsföreskrifter för Vaggeryds kommun samt meningen ”Tillståndet gäller max 1 år förutsatt att det är samma verksamhetsutövare och verksamhet” i 3 kap. 1 § ”Regler för trottoarpratare, gatuställ och varuexponering på gångytor inom Vaggeryds kommun” i den lydelse de fick genom antagandet den 26 maj 2025, § 58.

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige i Vaggeryds kommun (kommunen) beslutade den 24 april 2024, § 79, att godkänna revidering av allmänna lokala ordningsföreskrifter, de lokala föreskrifterna för torghandel för Vaggeryds kommun samt regler för trottoarpratare, gatuställ och varuexponering. Länsstyrelsen upphävde genom beslut den 22 augusti 2024, dnr 5544-2024, föreskrifterna delvis. Kommunen har nu, den 26 maj 2025, § 58, beslutat att godkänna ytterligare revidering av föreskrifterna. Kommunen har den 5 juni 2025 anmält antagandebeslutet till Länsstyrelsen enligt 3 kap. 13 § ordningslagen (1993:1617, OL).

Motivering till beslutet

Regeringsformen

En grundläggande utgångspunkt enligt regeringsformen är att föreskrifter som reglerar förhållandet mellan enskilda och det allmänna ska beslutas genom lag om föreskrifterna gäller skyldigheter för enskilda eller i övrigt avser ingrepp i enskildas personliga eller ekonomiska förhållande (8 kap. 2 § 2 RF). I klartext

betyder detta, att föreskrifter som medför inskränkningar av enskildas fri- och rättigheter som huvudregel måste beslutas i form av lag av riksdagen. Enbart bestämmelserna i ordningslagen har dock inte ansetts tillräckliga för att i alla avseenden svara mot en enskild kommuns behov av bestämmelser om allmän ordning och säkerhet inom kommunen eller inom en del av kommunen.

Riksdagens delegering till regeringen och regeringens delegering till kommunerna

För att de lokala föreskrifterna ska kunna anpassas till behovet av en reglering av mera detaljerade ordningsfrågor inom varje enskild kommun eller del av en kommun har riksdagen därför genom 3 kap. 8 § OL bemyndigat regeringen att överlåta på kommunerna att meddela lokala ordningsföreskrifter. Regeringen har också gett kommunerna ett sådant bemyndigande. Bemyndigandet har utformats så att kommunerna kan meddela föreskrifter som tillgodoser såväl dagens behov som ett eventuellt framtida behov av sådana föreskrifter. Vidare har det gjorts så långtgående att det ger utrymme för lokal reglering i alla de olika frågor där en sådan reglering kan behövas.

Statlig kontroll av kommunala föreskrifter

Kommunerna kan alltså komma att föreskriva betydande begränsningar i den enskildes frihet och personliga förhållanden. Därtill kommer att överträdelser av de lokala ordningsföreskrifterna enligt 3 kap. 22 § OL är straffsanktionerade. En förutsättning för att kunna ge kommunerna så långtgående befogenheter har ansetts vara att det finns en effektiv garanti för att de kommunala besluten är lagliga, lämpliga och ändamålsenliga. Kommunala bestämmelser får t.ex. inte bli så långtgående att de kommer i konflikt med den ovan nämnda grundläggande principen i regeringsformen att för den enskilde betungande föreskrifter (bl.a. föreskrifter som inskränker enskildas fri- och rättigheter) som huvudregel ska meddelas genom lag. Kommunernas antagna föreskrifter ska därför anmälas till länsstyrelsen, som har befogenhet och skyldighet att genom upphävande ingripa mot olagliga eller allt för inskränkande beslut.

Övriga förutsättningar

En kommun får alltså enligt 3 kap. 8 § OL, efter regeringens bemyndigande, meddela de ytterligare föreskrifter för kommunen eller del av denna som behövs för att upprätthålla den allmänna ordningen på offentlig plats. Sådana föreskrifter får, enligt 3 kap. 12 § samma lag, inte angå förhållanden som är reglerade i OL eller annan

författning eller som enligt OL eller annan författning kan regleras på något annat sätt. Föreskrifterna får inte lägga onödigt tvång på allmänheten eller annars göra obefogade inskränkningar i den enskildes frihet.

Av 3 kap. 7 § OL framgår att pyrotekniska varor inte får användas utan tillstånd av Polismyndigheten, om användningen med hänsyn till tidpunkten, platsens belägenhet och övriga omständigheter innebär risk för skada på eller någon beaktansvärd olägenhet för person eller egendom.

En kommun får enligt 3 kap. 9 § OL, efter regeringens bemyndigande, meddela de ytterligare föreskrifter för kommunen eller del av denna som behövs för att förhindra att människors hälsa eller egendom skadas till följd av användningen av pyrotekniska varor.

Enligt 3 kap. 13 § OL ska kommunens beslut att anta föreskrifter enligt 8 eller 9 §§ omedelbart anmälas till länsstyrelsen. Länsstyrelsen ska upphäva en föreskrift som strider mot ordningslagen.

I förarbetena till OL betonas vikten av att kommunerna meddelar endast sådana lokala föreskrifter som verkligen behövs (prop. 1992/93:210 s. 138 ff). Regeringsrätten, numera Högsta förvaltningsdomstolen, har i rättsfallet RÅ 1992 ref. 75 vidare uttalat att lokala föreskrifter måste ha ett sådant innehåll och vara utformade med sådan exakthet att möjlighet finns att tillämpa dem och övervaka efterlevnaden av dem.

Länsstyrelsen vill inledningsvis uppmärksamma att kommunen på ett väl genomarbetat och tydligt sätt har upprättat kartbilagor för de områden inom vilka olika föreskrifter ska gälla. Det är därför lätt för den enskilde att avgöra vilka bestämmelser som gäller var. Länsstyrelsen noterar vidare att inget datum för ikraftträdande av föreskrifterna har angetts.

Allmänna lokala ordningsföreskrifter

I ordningslagen finns en grundläggande bestämmelse om tillstånd för användning av pyrotekniska varor. Enligt 3 kap. 7 § OL får pyrotekniska varor inte användas utan tillstånd av polismyndighet, om användningen med hänsyn till tidpunkten, platsens belägenhet och övriga omständigheter innebär risk för skada på eller någon beaktansvärd olägenhet för person eller egendom. Trots denna allmänna bestämmelse har det ansetts att det kan finnas behov av

kompletterande lokala föreskrifter. Av 3 kap. 9 § OL framgår att kommunen får meddela de ytterligare föreskrifter för kommunen eller del av denna som behövs för att förhindra att människors hälsa eller egendom skadas till följd av användningen av pyrotekniska varor. Som framgår finns redan en generell bestämmelse om krav på polismyndighetens tillstånd som täcker hela kommunen. Bestämmelsen i 3 kap. 9 § OL ger kommunerna en möjlighet att meddela lokala föreskrifter om användningen av pyrotekniska varor som sträcker sig längre eller är av mer preciserat slag än den allmänna bestämmelsen. Ytterligare föreskrifter kan alltså meddelas enligt 3 kap. 8 § OL om det är motiverat av att upprätthålla ordningen på offentlig plats eller enligt 3 kap. 9 § OL inom område - även utanför offentlig plats - där det är särskilt motiverat med hänsyn till risken för skada på människors hälsa eller egendom. Förvaltningsrätten i Karlstad har i ett avgörande den 3 november 2011, mål nr 4964-10, prövat Länsstyrelsen i Värmlands upphävande av en föreskrift som innebar att det infördes krav på tillstånd för att få använda pyrotekniska varor. Tillståndskravet gällde enligt kartbilaga inom stora områden i kommunen, i huvudsak inom bostadsområden med tillhörande grönområden. Förvaltningsrätten uttalade att en sådan föreskrift "går utöver vad som kan bestämmas på annat sätt annat än genom lag" och avslog därför kommunens överklagande.

18 a § i föreskrifterna har getts följande lydelse.

"Tillstånd för att använda pyrotekniska varor kan enligt 3 kap. 7 § ordningslagen alltid krävas av Polismyndigheten. Utöver detta är tillåten användning inom tätbebyggt område, enligt kartbilagor 9A-9F, begränsat till att gälla från klockan 18.00 på påskafton, valborgsmässoafton, nyårsafton och nyårsdagen samt därpå följande dag till klockan 01.00 med hänvisning till risken för att människors hälsa eller egendom kan skadas (3 kap. 9 § OL)."

Bestämmelsen innebär ett förbud mot användning av pyrotekniska varor inom de områden som framgår på kartbilagorna förutom under de dagar och tider som anges. I förarbetena till 3 kap. 9 § OL (Kazimir Åberg, Ordningslagen (10 november 2021, JUNO, kommentaren till 3 kap. 9 §) anges bl.a. följande.

"Avsikten är att det ska kunna införas krav på tillstånd för eller förbud mot användning av pyrotekniska varor inom ett visst begränsat område eller beträffande varor av visst slag. Behov av sådana möjligheter kan tänkas föreligga i fråga om särskilt känsliga

platser, t.ex. vid sjukhus eller vårdhem eller på s.k. innerborg, där risken för att människors hälsa eller egendom (t.ex. husdjur) skadas till följd av användningen av pyrotekniska varor är mera påtaglig. Endast i undantagsfall bör totalförbud komma i fråga och då med ett mycket begränsat geografiskt tillämpningsområde, t.ex. just ett område kring ett sjukhus, vårdhem e.d.”

De områden som framgår av bilagorna 9A-9F omfattar Skillingaryds samt Vaggeryds tätorter samt fyra andra orter i Vaggeryds kommun. Dessa orter är enligt Länsstyrelsens uppfattning inte i sin helhet sådana särskilt känsliga platser som avses i förarbetena till 3 kap. 9 § OL, och är inte heller sådana mycket begränsade geografiska områden som avses i bestämmelsen. Länsstyrelsen finner därför att föreskriften strider mot OL. Ett förbud inom de aktuella områdena kan enligt Länsstyrelsen inte heller vara påkallat för att upprätthålla ordningen på offentlig plats. I sin bedömning har Länsstyrelsen vägt in att föreskriften medför ett förbud mot användning av pyroteknik, och inte endast en tillståndsplikt. Föreskriften ska sammanfattningsvis upphävas.

18 b § har getts följande lydelse.

”Utöver 18a § är tillåten användning av pyrotekniska varor på offentlig plats eller av kommunen jämställd plats (3 kap. 8 § OL) enligt bilaga 1 begränsat till att gälla från klockan 18.00 på påskafton, valborgsmässoafton, nyårsafton och nyårsdagen samt därpå följande dag till klockan 01.00. Motiven till avgränsningen är byggnationens täthet, mängden allmänna välutnyttjade platser, mängden bostäder samt att avgränsningen bedöms enkel att uppfatta och förstå samt att pyrotekniska varor som används på ett oförsiktigt sätt kan leda till allvarliga skador och olyckor, till exempel om djur skräms så att de kommer lösa och skadar sig själva, människor, egendom eller orsakar olyckor i trafiken.”

Så som bestämmelsen är formulerad innebär den att det är förbjudet att använda pyrotekniska varor förutom på de dagar och tider som anges, samt att detta förbud gäller på samtliga offentliga platser i Vaggeryds kommun, samt på de platser som enligt bilaga 1 har jämställts med offentlig plats. Som Länsstyrelsen anförde i sitt beslut den 22 augusti 2024, anses det enligt fast domstolspraxis för långt gående att föreskriva tillståndsplikt eller förbud för användning av pyroteknik på samtliga offentliga platser i en kommun. Anledningen till detta är att det i en kommun finns många offentliga platser där användning av pyroteknik kan ske utan att vare sig

ordningsstörningar eller risk för skada på människors hälsa eller egendom uppstår (se bl.a. förvaltningsrättens i Umeås avgörande den 13 oktober 2014, mål nr 1121-14 och Göta Hovrätts avgörande den 27 mars 2023, mål nr B 4682-22). Föreskriften strider därför mot OL och ska upphävas.

Länsstyrelsen noterar därutöver följande.

Som 18 a § och 18 b § är utformade överlappar deras tillämpningsområde varandra. De områden som markerats på bilagorna enligt 18 a § omfattar även sådana offentliga platser som avses i 18 b §. Då 18 b § gäller på bl.a. alla offentliga platser i kommunen omfattas även platser inom de områden som anges i 18 a §. Vidare anges det i 1 och 2 §§ att 18 § har till syfte att hindra att människors hälsa eller egendom skadas, respektive att bestämmelserna i 18 § även är tillämpliga på andra platser inom kommunen. Föreskrifterna innehåller emellertid ingen 18 §, utan en 18 a §, en 18 b § samt en 18 c §. Kommunen bör beakta detta vid eventuellt framtida antagande av pyroteknikbestämmelser.

Regler för trottoarpratare, gatuställ och varuexponering på gånggator inom Vaggeryds kommun

I 3 kap. 1 § tredje stycket i föreskrifterna har angetts att det för bl.a. utplacering av trottoarpratare och varuexponering inom vissa områden krävs tillstånd. I den sista meningen i stycket har angetts "Tillståndet gäller max 1 år förutsatt att det är samma verksamhetsutövare och verksamhet." Det är beslutsmyndigheten, i det här fallet polismyndigheten, som enligt 3 kap. 14 § OL har befogenhet att ställa de villkor som behövs vid tillståndsprövningen, och som enligt 3 kap. 16 § kan bestämma under vilken tid ett tillstånd ska gälla. Det strider således mot OL att i en lokal ordningsföreskrift föreskriva att ett tillstånd bara får gälla i ett år. Meningen "Tillståndet gäller max 1 år förutsatt att det är samma verksamhetsutövare och verksamhet." ska därför upphävas.

Länsstyrelsen begär, med stöd av 2 § förordning (1993:1632) med bemyndigande för kommuner och länsstyrelser att meddela lokala föreskrifter enligt ordningslagen (1993:1617), att detta beslut anslås på kommunens anslagstavla enligt bestämmelserna i 8 kap. 9-11 §§ kommunallagen (2017:725). Beslutet ska vara anslaget till och med den 15 juli 2025.

Beslutet kan överklagas

Se bilaga med överklagandehänvisning

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Johan Löwenadler Davidsson med länsjurist Johan Nilsson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också rättschef Anna Adholmer medverkat.

Du kan överklaga beslutet hos förvaltningsrätten

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Så här överklagar du beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen i Jönköpings län antingen via e-post; jonkoping@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen i Jönköpings län, 551 86 Jönköping.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om du inte tidigare lämnat dem:

- Person- eller organisationsnummer.
- Telefonnummer där du kan nås dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det).
- E-postadress.
- Annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå dig.

Om du har handlingar som du anser stödjer ditt överklagande bifogar du kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 25 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet uppge sitt namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post, jonkoping@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 60 00. Ange diarienummer 5337-2025.